

А К Т
лісопатологічного обстеження лісових насаджень
на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів
по Коростенському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс"
ДП "Ліси України"

20 травня 2025 року

м. Коростень Житомирської області

Нами, провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Андрієм КАМЕНЧУКОМ, інженером ОЗЛ I категорії філії "Столичний лісовий офіс" ДП «Ліси України» Катериною БАХТІНОЮ та лісничими Коростенського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», а саме: лісничим Лугинського лісництва Костянтином БЕРЕЗОВСЬКИМ, лісничим Повчанського (Липницького) лісництва В'ячеславом Барановським, лісничим Степанівського лісництва Андрієм ВЛАСЕНКОМ, лісничим Бовсуніського лісництва Вадимом СОРОКОЮ, лісничим Красноставського лісництва Богданом ЖЕКОЮ, лісничим Літківського лісництва Миколою ВИСОЦЬКИМ, лісничим Дивлинського лісництва Анатолієм ТІТОВИМ

(на підставі листа філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України") від 13 травня 2025 року за № 9837/40.1.9 - 2025), в період з 19.05.2025 по 21.05.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) для планування та здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні Коростенського надлісництва філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України".

Обстеженням встановлено наступне:

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень, відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2018 року ДП "Лугинське ЛГ" представленого для лісопатологічного обстеження, причини призначення заходів та ступінь пошкодження насаджень:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Ступінь пошкодження насадження
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Лугинське	86	5	44.2	(2)	5.2	10С3+Д3+БП	68	0.7	1	23	28	360	4	ВСП	малий та великий соснові лубоїди, короїд верхівковий, офіостомові гриби	середній
	93	14	3.2	(1)	3.0	4С35БП 10С+Д3	70	0.7	1	24	28	290	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, заболонник березовий, стовбурові гнилі	середній
	103	6	1.9		1.9	10С3+БП	86	0.6	1	27	28	340	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби	середній

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Лугинське	103	8	0.7		0.7	9С31ДЗ+БП	117	0.5	2	28	44	310	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, вітровал	сильний
	104	12	1.3	(1)	0.9	6С34ДЗ	120	0.5	2	28	48	300	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби	сильний
	105	22	1.8		1.8	5Д33С31БП1 ОС	75	0.5	2	24	28	210	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, стовбурові гнилі	сильний
	105	25	1.6	(1)	1.2	5Д33С32ОС +БП	85	0.6	2	24	28	260	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, стовбурові гнилі	сильний
	105	26	0.8		0.8	9С31ДЗ	95	0.6	2	26	36	340	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, опеньок осінній	сильний
	105	29	6.1	(1)	4.3	6Д33С31ОС	100	0.6	2	25	40	280	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, опеньок осінній	сильний
	105	30	2.1	(1)	2.0	6С34ДЗ	120	0.7	2	26	40	370	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, опеньок осінній	сильний
	109	33	0.4	(1)	0.2	9С31БП	66	0.70	1	23	24	310	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, бактеріальна водянка	сильний
	110	22	1.1	(1)	0.9	9С31БП+ДЗ	68	0.5	1	23	28	240	2	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, бактеріальна водянка	сильний
Разом ВСП по лісництву					22.9											
Повчанське	5	26	17.8	(1)	3.1	10СЗ	76	0.7	2	21	24	310	4	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, вітровал	сильний
	5	30	7.9	(1)	6.4	10СЗ	66	0.7	2	20	26	300	4	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, вітровал	сильний
	32	18	24.7	(1)	4.6	10СЗ	69	0.7	2	21	24	300	4	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби	сильний
	49	18	9.0	(1)	4.6	10СЗ+БП	72	0.6	1	23	26	300	4	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби, вітровал	сильний
Разом ВСП по лісництву					18.7											
Красноставське	10	5	3.8	(3)	1.9	10СЗ+БП	52	0.7	1	19	24	270	3	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби	слабкий
	11	17	3.0	(1)	2.9	10СЗ	49	0.7	2	17	18	220	4	ВСП	соснові лубоїди, златки, офіостомові гриби	слабкий
	11	18	5.2	(5)	1.4	10СЗК+ДЗ	64	0.7	2	20	24	285	4	ВСП	коренева губка, соснові лубоїди, златки	слабкий
	12	12	1.6		1.6	7С32СБ1БП +ДЗ	52	0.7	1	19	24	235	3	ВСП	соснові лубоїди, златки, заболонник березовий, офіостомові гриби	середній

[illegible]

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що належать Коростенському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по Коростенському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає **99,0 га**.

По причинах розладнання та деградації насаджень в загальному по підприємству (за переважаючим збудником хвороби/шкідником):

Вид шкідників, хвороб та інших патологій	Ступінь пошкодження			
	слабкий	середній	сильний	Всього
соснові лубоїди	10,0	25,6	34,7	70,3
короїд-типограф	15,7		1,2	16,9
коренева губка	8,8	3,0		11,8
Разом	34,5	28,6	35,9	99,0

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою СЗ та ЯЛЕ є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові - лубоїд сосновий малий (*Blastophagus minor* Hart.), лубоїд сосновий великий (*Blastophagus piniperda* L.), в меншій мірі - короїд верхівковий (*Ips acuminatus* Gyll.) та короїд-стенограф (*Ips sexdentatus* Boern.). Деревя ялини відпрацьовані переважно короїдом-типографом (*Ips typographus* L.). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (*Buprestidae*), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (*Cerambycidae*). Водночас у ходах стовбурових шкідників поширюються офіостомові гриби – збудники синяви та інші патогени. Сухостійні дерева поодинокі та групові розміщення.

При обстеженні насаджень які є хронічними осередками кореневої губки (взято на облік при базовому лісовпорядкуванні) спостерігається дифузний (швидкопрогресуючий) характер всихання. Характерною ознакою ураження є ажурність крони, укорочення хвої, блідозелений відтінок, хвоя легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає, зменшується річний приріст, наявність куртин, що утворилися внаслідок відпаду.

Сухостійні і всихаючі дерева сосни уражені, а в більшій частині відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (при відлученні відмерлої кори чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, тощо). На дуже ослаблених деревах наявні ознаки заселення вищезгаданих шкідників, льотні отвори, V - VI категорія стану дерев сосни повністю відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників.

Дерева листяних порід характеризуються змішаним характером всихання – переважно поодинокі та групові (групи невеликі – до 3,4 дерев). Основними патологіями, що призводять до всихання листяних порід є кореневі та стовбурові гнилі, які викликаються комплексом різних причин: дерева ДЗ від пошкоджень опеньком осіннім, що викликає білу заболонну гниль коренів а також стовбуровими шкідниками, судинним мікозом ДЗ (офіостомозом), поперечним раком та дубовим трутовиком, що викликають стовбурові гнилі; дерева берези (БП) від бактеріальної водянки, трутовика справжнього (*Fomes fomentarius*) та заболонника березового, дерева осики від трутовика несправжнього (*Phellinus tremulae*), дерева вільхи чорної (ВЛЧ) від трутовика променевого (*Inonotus radiatus*) та вільхової златки (*Dicercia alni*). Ураження і руйнування коренів дуже сильно впливає на стан дерев, так як порушується надходження в його надземні частини води та поживних речовин.

Тому кореневі гнилі призводять до швидкого ослаблення і всихання дерев, вітровалів та заселення дерев стовбуровими шкідниками. Дерева берези пошкоджені стовбуровими гнилями на окремих ділянках створюють захарщення та на даний час вже є неліквідними.

На обстежених ділянках Лугинського, Дивлинського та Літківського лісництв частина дерев дуба звичайного та ялини європейської уражені опеньком осіннім (під корою дерев V-VI категорії стану виявлено міцеліальну плівку та ризоморфи згаданої хвороби). Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ДЗ є златки (*Buprestidae*) (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий (*Cerambyx scopolii* Fuessly), а також заболонник дубовий (*Scolytus intricatus* Ratz.).

Також причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням та пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні та буреломні дерева, а також дерева з ухилом більше 30 градусів та з дугоподібно зігнутими стовбурами.

Обстеженні лісові насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження вторинних (стовбурових) шкідників і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 99,0 га у 2025 році.

Під час проведення даного обстеження лісовій охороні Коростенського надлісництва філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України" надавалась методична допомога з питань лісозахисту.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводиться силами лісової охорони філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центральним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.

2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
3. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни з урахуванням сезонного розвитку шкідників і хвороб лісу.
4. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку осередків стовбурових шкідників.
5. Осередки шкідників та хвороб лісу виявлені даним лісопатологічним обстеженням поставити на облік.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центральному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України".
- 4-й - Коростенському надлісництву філії "Столичний лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ :

Провідний інженер-лісопатолог сектору моніторингу
стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

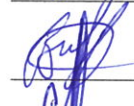
Андрій КАМЕНЧУК

Інженер ОЗЛ 1 категорії філії "Столичний лісовий офіс"
ДП "Ліси України"

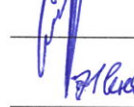
Катерина БАХТІНА

Лісничий Лугинського лісництва

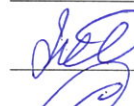
Костянтин БЕРЕЗОВСЬКИЙ

Лісничий Повчанського (Липницького) лісництва

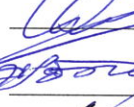
В'ячеслав БАРАНОВСЬКИЙ

Лісничий Красноставського лісництва

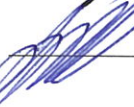
Богдан ЖЕКА

Лісничий Степанівського лісництва

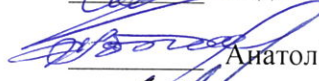
Андрій ВЛАСЕНКО

Лісничий Бовсунівського лісництва

Вадим СОРОКА

Лісничий Дивлинського лісництва

Анатолій ТІТОВ

Лісничий Літківського лісництва

Микола ВИСОЦЬКИЙ